

Refleksjoner rundt etterdønningene av *Ways of Seeing*

Teaterstykket *Ways of Seeing* av Pia Maria Roll, Marius von der Fehr, Hanan Benammar og Sara Baban har satt i gang en opphetet debatt de siste ukene. Som medprodusent og visningsarena for teaterstykket, har også Black Box teater vært gjenstand for atskillig medieoppmerksomhet og offentlig debatt.

Black Box teater støtter fullt ut ideen om at kunsten kan være konfronterende, forstyrrende og ubehagelig, og at den kan skape kontroverser og debatt. Men vi verken oppmuntrer til eller godtar ytterligere polarisering av det offentlige ordskiftet. Vi tar sterk avstand fra alle former for vold, det være seg språklig vold som manifesterer seg i sosiale medier og kommentarfelter, eller verre, som voldelige handlinger. Vold er et symptom på at den opplyste og siviliserte meningsutvekslingen har sviktet.

I det siste har vi vært vitne til en uønsket eskalering av ordskiftet. Det har gått så langt at kunstnerne involvert i *Ways of Seeing* har vært utsatt for så alvorlig hets og konkrete trusler at de har sett seg nødt til å politianmelde dem. Det er beklagelig og gjør sterkt inntrykk på oss at utøvende kunstnere skal måtte oppleve slike konsekvenser. Vi synes også at det er leit at Laila Anita Bertheussens (Tor Mikkel Waras kone), opplever stress og sterkt ubehag av at huset hennes blir filmet i *Ways of Seeing*.

Teater er politisk i sitt vesen, i kraft av å være en endringsagent. Men det sagt; Black Box teater har ikke en politisk agenda. Vi ser teateret som et samlende rom hvor ulike stemmer skal høres, hvor idéer, visjoner og perspektiver kan erfares innenfor en kunstnerisk kontekst.

Ways of Seeing har reist en svært viktig debatt i dagens norske samfunn. Gjennom å utforske temaet overvåkning og grensene mellom hva som er lov og hva som er ulovlig, har stykket satt viktige spørsmål på dagsorden om skillene mellom det private og offentlige rom. Kunstnerne har gjort dette gjennom kunstnerisk aktivisme og konfrontasjon, men i en rolig tone og innenfor lovens rammer. *Ways of Seeing* har også undersøkt viktige tema som rasisme, postkoloniale problemstillinger og kampen som føres av alle dem som jobber for rettigheter og frigjøring av sine hjemland. Disse temaene har dessverre druknet i debatten.

I *Ways of Seeing* har kunstnerne benyttet bilder av husene til politikere, investorer og nøkkelpersoner bak høyreorienterte nettsteder og organisasjoner, og huset til NATOsjefen. Denne metoden har provosert frem betydelig kontrovers og skapt friksjon. Vi ønsker å understreke at kunstnerne hele veien holdt seg innenfor loven da de gjennomførte videoopptakene. De har heller ikke har avslørt sensitiv eller hemmelig informasjon. Når det er sagt, erkjenner vi at de metodene kunstnerne her har benyttet reiser etiske problemstillinger.

Ways of Seeing ble co-produsert av Black Box teater og ble vist åtte ganger mellom 21. og 30. november 2018. Vi står naturligvis bak vårt program og bærer et ansvar når vi presenterer stykket på vårt teater.

Black Box teater er et programmerende teater som støtter, co-produserer og presenterer norsk og internasjonal scenekunst. Programmet består av 50–60 forskjellige produksjoner hvert år, en kombinasjon av co-produksjoner/premierer og gjestespill. Black Box teater sitt program prioriterer oppsetninger som utfordrer hva kunst kan være, både når det gjelder form og innhold, og som resonnerer med samfunnsaktuelle problemstillinger ute og hjemme.

Vårt program lytter til og legger vekt på ulike stemmer, og vi rekker ut til et stort og mangfoldig publikum; barn, ungdom og voksne.

Å arbeide med risiko er en del av vårt DNA. Det bidrar positivt til det som nå er et svært levende og mangfoldig norsk scenekunstmiljø. Vår forpliktelse til å presentere en produksjon er basert på inngående samtaler med kunstnerne tidlig i prosessen, og gjensidig tillitt. Black Box teater samarbeider med det frie scenekunstheltet. Det inkluderer at kunstnerne har full råderett over innhold og arbeidsmetoder de ønsker bruke. Det forutsettes også at man gjensidig forholder seg til ytringsfrihet og norsk lov i sin alminnelighet.

Vår teaters ambisjon er tuftet på humanistiske verdier, mangfold og inkludering. Black Box teater ønsker å være en *agora*, en møteplass hvor debatt kan finne sted på en sivilisert måte. Ingenting er fjernere fra dette idealet enn trusler fremsatt mot medmennesker.

Oslo, 12. desember 2018

Anne-Cécile Sibué-Birkeland
Teatersjef